

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sample)

3.1.1 ประชากร (Population) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสายสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในปีงบประมาณ 2553 จากคณะ /วิทยาลัย ต่างๆ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศิลปกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ จำนวนทั้งหมด 500 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรสายสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาปีงบประมาณ 2553 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ในที่นี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

เมื่อ N = 500

e = 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{500}{1 + 500(0.05)^2} \\ \text{กลุ่มตัวอย่าง} &= 222 \text{ คน} \end{aligned}$$

2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่ม (Probability Sampling) และแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามคณะ / วิทยาลัยต่างๆ ของบุคลากรสายสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และหาจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละคณะ / วิทยาลัยต่างๆ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามคณะ / วิทยาลัยต่างๆ ของบุคลากรสายสอน

คณะ / วิทยาลัย	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1. คุรุศาสตร์	53	24
2. เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	43	19
3. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	95	42
4. วิทยาการจัดการ	88	39
5. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	101	45
6. ศิลปกรรมศาสตร์	38	17
7. บัณฑิตวิทยาลัย	9	4
8. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ	26	12
9. วิทยาลัยนานาชาติ	12	5
10. วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ	35	15
รวม	500	222

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง รายได้ที่ได้รับต่อ เดือน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และเติมข้อความ (Open ended)

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย เป็นข้อ คำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จาก 3 ตัวเลือก คือ ถูก ผิด ไม่ทราบ โดยเลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 14 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 14 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูก ได้	1 คะแนน
ตอบผิด ได้	0 คะแนน
ตอบไม่ทราบ ได้	0 คะแนน

การแปลค่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับดี	คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + \frac{1}{2}SD$ ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm \frac{1}{2}SD$
ระดับไม่ดี	คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุดถึงน้อยกว่า $\bar{x} - \frac{1}{2}SD$

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) ที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 12 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 48 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อความที่เป็นบวก Positive Statement)	ข้อความที่เป็นลบ (Negative Statement)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 4	1
เห็นด้วย ให้	คะแนน 3	2
ไม่เห็นด้วย ให้	คะแนน 2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้	คะแนน 1	4

การแปลค่า ระดับเจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนเจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับดี	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + \frac{1}{2}SD$ ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm \frac{1}{2}SD$
ระดับไม่ดี	หมายถึง	คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า $\bar{x} - \frac{1}{2}SD$

ส่วนที่ 4 การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) ที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 12 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 48 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

		ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)	ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	4	1
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	2
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	4

การแปลค่า ระดับการรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + \frac{1}{2}SD$ ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm \frac{1}{2}SD$
ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า $\bar{x} - \frac{1}{2}SD$

ส่วนที่ 5 การเข้าถึงแหล่งบริการด้านการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย ไม่มี โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 9 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 36 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	คะแนน	4
มาก		ให้คะแนน	3
น้อย		ให้คะแนน	2
ไม่มี		ให้คะแนน	1

การแปลค่า ระดับการเข้าถึงแหล่งบริการด้านการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย แบ่งออก เป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนการเข้าถึงแหล่งบริการด้านการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า	$\bar{x} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง	$\bar{x} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนระหว่าง	คะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า	$\bar{x} - \frac{1}{2} SD$

ส่วนที่ 6 การได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ ได้รับมากที่สุด ได้รับมาก ได้รับน้อย ไม่ได้รับเลย โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 6 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 6 – 24 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้รับมากที่สุด	ให้	คะแนน	4
ได้รับมาก		ให้คะแนน	3
ได้รับน้อย		ให้คะแนน	2
ไม่ได้รับเลย		ให้คะแนน	1

การแปลค่า ระดับการได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ แบ่งออก เป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนการได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า	$\bar{x} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง	$\bar{x} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนระหว่าง	คะแนนต่ำสุดถึงน้อยกว่า	$\bar{x} - \frac{1}{2} SD$

ส่วนที่ 7 การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคล มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ ได้รับมากที่สุด ได้รับมาก ได้รับน้อย ไม่ได้รับเลย โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 7 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7 - 28 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้รับมากที่สุด	ให้	คะแนน	4
ได้รับมาก	ให้	คะแนน	3
ได้รับน้อย	ให้	คะแนน	2
ไม่ได้รับเลย	ให้	คะแนน	1

การแปลค่า ระดับการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนนการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคล ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + \frac{1}{2} SD$ ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm \frac{1}{2} SD$
ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า $\bar{x} - \frac{1}{2} SD$

ส่วนที่ 8 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) มีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีมาตรวัด 4 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย ไม่ได้ปฏิบัติ โดยให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 12 ข้อ โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 12 - 48 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

		ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)	ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)
ปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนน	4	1
ปฏิบัติมาก	ให้คะแนน	3	2
ปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน	2	3
ไม่ได้ปฏิบัติ	ให้คะแนน	1	4

การแปลค่า ระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าพิสัยของคะแนน พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศักดิ์)

ระดับดี	หมายถึง	คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ SD ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ SD
ระดับไม่ดี	หมายถึง	คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ SD

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาจากเอกสาร ตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยและแนวคิดทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตโครงสร้างเนื้อหา ให้มีความครอบคลุมกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นสร้างข้อคำถามและกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน

3.3.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.4.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และนำมาปรับด้านเนื้อหาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและภาษาที่ใช้ให้ถูกต้อง จึงนำเครื่องมือดังกล่าวไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.4.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้ถูกต้อง แก้ไขข้อคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด หลังจากแก้ไขแล้ว นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Tryout) กับบุคลากรสายสอน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.878

3.3.4.3 หาค่าอำนาจจำแนกสำหรับแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วโดยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .2 - .8

3.3.4.4 หาค่าความยาก – ง่าย สำหรับแบบสอบถามที่วัดความรู้ ใช้วิธีของ Kuder Richardson Formula 20 หรือ KR - 20

3.3.4.5 นำผลการวิเคราะห์มาปรับคุณภาพของแบบสอบถามโดยการตัดข้อคำถามบางข้อ เพื่อให้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยที่เนื้อหาแบบสอบถามยังครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะ / วิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม

3.4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับ ตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 222 ฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการแพทย์แผนไทยของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearsons Correlation Coefficient)